

Előfizetési árak

Égész évre . . . 5 frt — kr.
Fél " . . . 2 frt 50 kr.
Negyed " . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legjutányosabban számítottak.

B A J A

vegyes tartalmu hetilap

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Hochhaus-tzsa 42. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes szám ára 8 kr.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Egy-két szó népiskoláink érdekében.

Tagadhatatlan, hogy népiskoláink még nincsenek úgy szervezve és rendezve, hogy azoknál kívánni valók ne fordulnának elő s a példabeszéd szerint „sok viz folyik le addig a Dunán” míg népiskoláink virágozó s oly kifogástalan állapotba jutnak, miután a törvény, de városok méltósága is kíván és követel. Mind emellett a higgadtan s egyuttal igazságosan gondolkodó, figyelmes szemlélő nem tagadhatja meg azt, hogy népiskoláink emelkedvén vannak s hogy azoknál a haladójavulás már is észlelhető. S ha a város ügyei élén álló, a népiskolák virágozó állapotba jutásáért önzetlen jóakarattal buzgólkodó férfiu — most még csak részben létesített — terveze, teljesen megvalósul, bizonyára népiskoláink mi kívánni valót sem hagyunk fenn. Felderül a virágozó korának várva-várt hajnala. De ehhez persze idő kell, mert jó iskolákat teremteni hamarosan nem lehet. Hogy jó iskoláink lehessenek lehetővé van tőve, mert a városi törvényhatóság elhatározta meghozni azon jelentékeny áldozatokkal, mikén népiskoláinkat a mai kor igényei szerint szervezni kell és lehet. És ezen intézkedésével világosan bizonyítja, hogy a népiskolák sorsát szívén hordja, s hogy kifogástalan népiskolákat akar létesíteni. Hogy aztán ezek a jó iskolák minő jellegűek legyenek, arról nincs szó. Népiskoláink eddig felekezeti jelleggel bírtak, s nincs ok arra, hogy jövőben e tekintében változás történjen. Városunk nagyobb felekezetei határozottan a felekezetiiség mellett nyilatkoztak a múltban s így nyilatkoznak ma is. Már pedig a feleke-

zetektől az iskolát — beleegyezésük nélkül — elveenni s erőszakkal felekezetiékké tenni, nem lehet. A kisebb felekezetek vélekedése ily tekintetben irányadó nem lehet. Akaratuk olyan, mint a tőba dobott, a viz színén alig látható habgyűrűt vetett, alig hallható zajjal a tő fenekére jutott kő darab. Nincs kelletlen indokolt ok arra nézve, hogy felvevők a községi iskolák azon kérdését, mely — kizárja — minő vizsályokat, minő beláthatatlan bonyodalmakat teremthetne, amugy sem valami erős kapcsolással bíró társadalmi életünk terén, nincs ok, már csak azért sem, mert a mostani alapon is elérhető azon cél, melyet a jó népiskola vall magának, s mert a mai alapról nincs bebizonyítva az, hogy ezen építendők nem lehet s hogy ez teljes leomlóból erdemel csupán.

Igy vélekedvén, bizton hiszszük, hogy a város gyakorlati fogja áldozatkészségét jövőben is mindég a felekezeti iskolák irányában. Marad a jövőben, mint volt a múltban a népiskolák fenntartója. Itt volna az ideje megállapítani véglegesen azt, hogy a várost mint fenntartó testületet minő jog illeti meg? Mert azt talán senki sem tagadja, hogy ha a városnak — mint fenntartó testületnek — vannak kötelességei, kell, hogy legyenek jogai is. Be kell ismerünk, hogy a város nem lehet oly testület, mely — a mai jogot és kötelességet iker-estvéreknak ismerő világban — csupán csak kötelességeket ismerjen, minden jog nélkül. Ha az állam, ha egyébbel nem is, de felügyeleti joggal bírhat oly iskolák irányában, melyek fenntartásához egy árva krajczárral sem járul, hogy ne lehetne a városnak joga azon iskolák irányában, miket fenntart?

Hogy ezek a jogok minők és med-

dig terjedők lehetnek, ezt mielőbb megállapítani, a város és felekezeti iskolai hatóságok közt a viszonyt véglegesen szabályozni már csak azért is szükséges lenne, hogy a város és felekezetek közt eshető surlódásnak eleje vétsék.

A két fél surlódásának rendszeren egy harmadik issza meg a levét s itt harmadik csak a népiszkola lehet. Más egyekben felül a várost bizonyára megilleti a felügyeleti jog. S ezt a jogát is még eddig vagy éppen nem, vagy igen szerényen gyakorolta. Nem volt eddig hivatalos közege, mely által ezen jogát gyakorolhatta volna.

Nem volt s ma sincs oly közege, melynek közében — a város a maga részéről — a népiskolai ügyeket csoportosíthatná; nem volt s ma sincs közege, ki a népiskolákat illetőleg a városi hatóság elé javaslatokkal járulna; nincs közege, ki az iskolákat rendezné, s az ott netán előfordult hiányokat a hatóság tudomására hozná. De viszont az iskolának sincs senkje, a kihez, ha baj, vagy szükség, vagy hiány volt, vagy van, fordulhatna. Mind ezek világosan szólnak annak a czélzetszerűség és szükségessége mellett, hogy a város egy oly rendszerre állomást szervezzen s oly hivatalos közeg állításáról gondoskodjék, a mely és a ki egyedül a népiskoláknak, a népiskolák ügyeinek élne.

A város és felekezetek közti viszony rendezése, a városnál a népiskolák érdekében egy állomás szervezése szükséges teendő volna véleményünk szerint arra nézve, hogy a népiskolák határozottan haladassanak a szebb jövőt ígérő idő felé!

Borza Nándor.

— A magyar tudományos akadémiának holnapi ülésén Dr. Haynald Lajos kalocsa bíboros érsek fog emlékbeszédet tartani Fenzl Ede volt hírneves bécsi botanikus, 1879. évi szeptember 29 én elhunyt kultag felett.

Történeti apróságok.

I. Napoleonnak egy ütközet után gróf Rapp két fogoly orosz tisztet mutatott be; az egyik ezek közül a császár lábához borult s könyezve kérte, hogy öltesse meg, mert ő nem méltó többé az életre, mivel ágyúnt elvesszte.

Igen barátságos hangon felelt neki a császár:

„Fiatal ember, én méltánylom az én könyvet; de az én sergemben megveszhet valakit és mégis lehet igénye a dícsőségre.”

A megbeszült ágyú és a huszárvadász.

A magentaí utközet után a francziák egyik ágyúja, mely felette merészen elől járt több támadás következében egészen tüzérek nélkül maradt, kivet a huszárak és a gyalogok gyilkoltak le, de az ágyút még sem vihették el, mert a bele fogott lovak már mind elestek, s védelmére nagy erő érkezett.

A francziák a visszafoglalt ágyújukon elől a tyuk pereme szélén egy hét és fél vnyri mely kardvívást találtak, mellette pedig a földön egy derékban eltört huszárkard hegyes felét.

Az ágyú a sok tüzelés miatt átmelegítve megfűgült, a huszár kardja pedig a csata hevében igen megkeményült.

Ismét magyarázható az esemény.

TÁRZA.

Csalódva.

Ne biztassatok boldog jövővel,
Nem bizhatom már semmi jöbön,
Nem várok névot, fényt, boldogságot,
Ki mindörökké csak csalódot.

Édes, lázas küj hiába esbít
Melegen, újra szerelemre;
Nem, nem! Ne legyen tiszta vágyammal,
Mely névot kérne, senki terhe.

Szepegő, tünderarcú, epedő ajkaku
Oltatlan langgal égő csókok
S anyagszeltség! bus koronyómból
Meggingatni nem, soh' sem fogok!

Szerelmem engem többé nem kábit
S lelkeim' érte vágy nem ragadja;
Gyilkos szerelmem, futok előled,
Mint vadász elől erdő vadja.

Inkább vesszek így, egyedül, árva,
Bús szívem fájt emlékelem,
Mely feledést kért, nyugalomért oad,
Mégis nyugalom tépi szőjéle.

Nem feledtetem; fájt győző búja
A csalódnak, mely egykor ért,
Érdemetenül! — öröm, boldogság
S ádósság helyett, — szerelm-mért.

Éltem virága; első szerelmem,
Jaj, de is hideg fényűz tagyalt!
Pedig forróbb sugarat bocsájalt!
A déli égen égő napnál.

Viszonytalan, hű, édes szerelmem
Ragogyó fénye, a búzák nót,
Csak pillanatra melegít fel,
Aztán könnyelműn eldobta őt.

Hiába vágytam fel hozzá, lent hagyott,
Pedig lobogtam, égtem érte,
Vergődő szívem szerelmét veszté
Hagyta a bocsánatom sem kérte.

Közönyvel nézte forró szerelmem
Dukását; nem volt zivize, lelke!
Könyvet sem ejtett érte, oh, pedig
Reménytelen csak őt, őt oledte!

Mily boldog lettem volna, ha szeret,
Nélküle meg rám jaj, mily szorát!
Sötét emlékim bús éjszakájan
Nem törhet át egy áló sugár.

Pedig, az élet virágmosolyal,
Igazó fényvel, kábitó illat
Árjárval tele s a hit, — reméjlek! —
Új boldogsággal, névvel biztat.

Alázott lelkeim, tört szívem, — hár mint
Biztasson is a hit mosolya, —
Csalódotól fél örökké s nem mer
Új vágyat, álmot szólni koha.

Lakos Gyula.

A mit a lombok sutognak.

Motto: „Gyakran ártatlanul enyeg a rózsák és lilomok közöl egy-egy orom felénk; hanem a szenvedély és bűn hátul lappanganak, hogy elfojtsák s megrontsák életünket!”

Elvira szépséges életének vége van. A dalos, az örök vig kedélyű kis leány elment a temetőbe, hogy a síri csendben találja meg ama nyugalmat, melyet ő szívével életében hiába keresett.

Ot nyugszik most már „a szomorú fű hervadt lombjai” alatt; ott várja a sorsolt a kiegyenlített szenvedéseit. Lelekének most már a sarkapu a melegegődés, nyugalom országába, hová már átszabadult és a honnét többé visszatérés nincs, nincs.

Az a piczi bíbor ajk, az a dalos nyelv, nem szól, nem dalol már senkinek, azok az ábrándos szép szemek nem ragyognak többé már senkire; azok a szabályos hideg tagok ott fcszkennek már azon hűs sírban, melyre

„a szomorú fű hervadt lombja — oly szomoruan — ráhajlik.”

Nehéz, küzdelmes életének vége van. Hűlt tagjai kiterítve koporsóban nyugszik szízliden, nefejejtek közt, boldogan a temető közepén.

Síratják még a madarak is busan az ágon. Körülötte a néma lombok sutogásukba török ki sajnálatukat, me yhez egy egy sárga levél zörrenése is belevegyül, azt beszélvé: hogy mily jó a zaklatot, kinos élet után sírban pihenni, hol már — költő szavaivalve — nem fájt semmi.

És Elvirának élvezti most már e „csend és nyugalmat”, mert lelke nem bírta el a többé a szenvedés kínjait, győzött e fölt és a szét-tépte a lánezot, mely ahhoz fűzte.

Sírassuk mi is halkan, de ne ébresszük, mert nem szép a holtak álmát zavarni, és ha kisírtuk magunkat „hantjain” előtt rebegen el egy imát ajkunk a h o z, kinek ha tártalan kegyelme megokálta Elvirának szenvedését s magához szállította.

Igen, igen ott nyugszik most már a kopár bantok alatt, a melyről írva van, hogy minden sebet betud gyógyítani, mely most még egy sajog.

Oh Istennem! Elvirának hányzóra, oh hányzóra panasolta ezt nekem. Lelkem előtt lebeg ezen pillanatan a bánat által dult arca, fülemben cseng most is még a síró hangja, melyel keserveit vallotta be és még most is érzem baljóslatu szavainak hatását, mikor megjósolta, hogy „meglátja nem soká tart életem”.

És beteljesedett.
A napi imája rá hányarta a „tekete föld görögjét” és a sír-éjele ráborította az „áttörhetetlen gyászos fátyolat” és Elvirának, temetői csendben, zavartalan békecségen,

szép virágokkal körülveve fekszik a „szomorú fű árnyában.”

Ide is kivánczozott életében. Ezen hely volt neki a legkedvesebb, itt töltötte magányos bus napjait, ezen földbe zárta titkait, erről a helyről dalolta mindég, hogy: „jólent már nem fájt semmi.” Ide való is volt, itt is nyugszik. A halál fagyos érintése megadta a kegyelmi helyt, a mit különben mind egyikönnknek megad, azzal a különbséggel, hogy egyiknek előbb, a másinak utóbb. Egyikért előbb, a másikért utóbb jön.

De miért jött Elviránként oly korán? Ezt akarom elbeszélni szives olvasóimnak. De minek is ezt elmondani! ? Ki ne gondolná, hogy miért? Ki ne tudná eme dalt? ki ne érzi eme dal igazságát?

„A virágnak megöltani nem lehet
Hogy ne nyíljak, ha jön a szép kikelet.”

Hja! szerető szívek mindög lesznek, de lesznek számtól, gyermekeik boldogságát elől-nyigvók szülők is, kik elfojtják ama örömet, mely ártatlanul elnyel a rózsák és lilomok közöl. S így Elvirának se lett az öröm, hanem a halál árja.

Halod a régi dalt?
Némán szól, de értetődő
Ott nyugszik, ott ma már
Valahol a temetőn.

Ott, ott nyugszik, meg is írta már jó eleve ezt annak, kiért meghalni tudott. Ezt írta:

Ha majd vesz a kezed
Tőlem emléket verset
És rajta merengve
Mástól körülveve
És annak vig daluk
Lantjának vig burján
Lelked oltalodal,
Oh, oh tudjál akkor
Ép azon időkor
Temető ölen
Istarmos völgyén

Különfélek.

— **Esküvő.** Schö n József fiatal kereskedő h 19 é n vezette előrhöz a helybeli ír. imaházban Bachrach Ró zsa kasszonyt!

— **Halottak estéjén** 7 ó ra után, a rochusi sirkertben a helybeli dal-együt tének. n i g. A gyász-ének szövege — melyet különösen alkalmi volta a megható gondolatmeneteiről közzé adjuk — Mentovich Ferenc által íratott s következőleg hangzik:

Itt a sirkertnek gyászhatárainál
Hosszu é j álma nyugtával kinal
Végtelen vágyaink itt elnémulnak
Kisrét szemekből könnyek nem hullanak.
A megosztott por-érdek, békén oltakoznak
Csendes keblében a temetőnek.

A temetőben oly csendes a hang
Vágy és remény megnyugszik ott alant.
A béke ottan tisztá, végtelen
Nem háborít a bánat, gyötrelmet.
A gond, mely sötét arczával, az éltől áldozó
Mem küld töviset álmai közé.

Az átvét, a ki békén szendereg
Csupán egy szellem látogató meg.
A hű barátság és emlékezet
Mely róla minden jót feljegyeztek.
Meglátogatja ez néha, a föld háta lákót
A részvét forró könnyét hagyva ott!

— **A Tóth Kálmán** siremlekeinek leállítására alakult bizottság nevében Vadnay Károly orsz. képviselő kerelmet intézett a fővároshoz ez ügy támogatása érdekében. A tanács a költő hamvainak diszkrét eljuttatását fogja a siremlekekre 100 frtot szavazott meg és elrendelte, hogy a sírhelyért már befizetve levő díj a bizottságnak visszaadassék.

— **Kinervezések.** A m. kir. pénzügy-minister Ottvá nyi Lajos Krassó-Szőrnyenyegye jámi járási szolgabírói irnokot, Horváth és Slavonország területére állami végrehajtóvá nevezte ki. — A cs. kir. közös pénzügyministerium Ottvá nyi Ferenc pénzügyi fogalmazót a szerényvíri országos kormány pénzügyi osztályához, pénzügyi titkárrá nevezte ki.

— **Balog Árpád** szinigazgató 10 előadása terjedő új bérletet nyit. Az új bérlet folyó évi október hó 28 án Brezik Árpád „Nézd meg az anyját” című legújabb s hírneves vígjátékával veszi kezdetét. — A jányuk az új bérletet városunk műveltségöségének szives pártfogásába!

— **Baja** városban 700 frttal fizetéssel és nyugdíjajogossággal egybekötött földkönyv-nyilvántartó, s ugyanily javadalommal szanuzszi s 500 frtos iruoki állomásra pályázat van hirdetve november 10 é n.

— **Vaskuton** h 10 é n a lgyözvé S z a t h m á r y József választott meg.

— **Ma választatnak** az iparhatóság megbízottak. Czélszerűnek vélik újlag meg-

jegyezni, miszerint 20 ezen iparhatóság, és 20 a helybeli szolgabíróság mellé lesz választandó. A szavazás reggeli 9 óratól délután 4 óráig tart a városháza nygterében.

— **A szomszéd** Szent-István közömben megtartott jegyző-választás ell. F. J. által (a szavazatok vásárlása és a szavazók hivatalos névjegyekének megmagistálása miatt) beadott felelőbezés Pestmegyé közgyűlésen folyó hó 14-én napirendre került, és kontra hosszas vitát idézett elő, melynek eredménye a megválasztott Bittermann Károlynak a jegyzői székben való megerősítése lett.

— **Tízlek.** F. é. októberh 19-én éjjel Nagy L. lakóháza a viromk városrészen, ugyanezen é h 25- re virradóra kiscsávolyban öz. F. érvány Iréné háza, lett a lánogok martalékává.

— **A színszételt rovat,** a melyben é héten amúgy is vajmi keveset mondhatnánk, kimaradt, s így csak röviden foglaljuk egybe az előadott darabokat. Szombaton „Lajka tona története” színmű jött az igazgató jutalmával szép számu közönség előtt. Vasárnap „Szép Júliás” népszimű adatot. Erről halgatunk Keddén „Kéjutasz Alaszhonban” és csütörtökön Csiky „Czezil házasság” új színmű adatot. A közönség mindig szép számmal.

— **A bajai polgári lövőkörben** 1884. évi októberh 19-én tartott záróverset alkalmával 330 lövés történt 131 egységgel; ezek között volt 1 szeg, 1 négyes, 18 hármas, 18 kettes és 32 egyes kör. Szeget lövte Lemberger Ernő, négyest lött Atanczkóvid Lázó 1, hármasokat löttek: Eckert István 7, Lemberger Ernő 4, Drégely Ferenc 3, Horváth István 3 és Somogyi Emil 1.

— **A sörivás statisztikája.** A Magyar Állam külföld rovatából vesszük át a kis statisztikát. Az angol iszik 120 liter sört egy évben, a német 86 liter, a francia 21 liter, míg ellenben minden belgára 240—262 liter sör jut éventeknt. Sőt Brüsszelben 456 liter esik egy begára egy évben.

— **Korunk** társadalmi, szépirodalmi és ismeretterjesztő hitelap 28. száma változatos tartalommal jelent meg Kador Sándor szerkesztése mellett. Előzetési ár egész évre 6 frt. Leikézeknek, tanítóknak kisebb fizetésű hivatalnokoknak és tanulóknak negyedére csak 1 frtt adjuk lapunkat. Kiadóhivatal Budapest, IV. szarkatca 5. szám.

— **A képes Családi Lapok** 4. száma Mehner Vilmos kiadásában igen változatos tartalommal jelent meg. Egyes száma ára 15 kr.

— **A „Magyar Házasszonyok.”** Az e czim alatt Budapestben megjelenő házartási, gazdasági és szépirodalmi hitelapnak, mely a magyar a z d a s s z o n y o k o r s z á g o s e g y l e t e n e k h i v a t a l o s k ö z l o n y e, — előzetési ára 1 évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. Előzetesheti legelőszérűben postautalvány által a „Magyar Házasszonyok” kiadóhivatalához Budapestben, väzi kört 20. — Mutatvány-számok ingyen küldetnek mindazoknak, kik a kiadóhivatalhoz ezeket — legelőszérűben levelező lappal fordulnak.

Épen keringőt táncolták, mikor ő bemutatá magát. Nagyon elegáns, magas, nyulánk, körülbelül harmincz éves lehet. Először engem kért fel a táncra, akkor a mamát. Megsugam mi a neve? Rui. Ismeri?

ELVIRA.

A második levél ez:

B . . . marcz. 1-én.

„Ma tette az első látogatást. Nagyon örülünk neki. Én is, a mama is. Tudja! . . . nagyon jó kedvem van. Daloltunk, játszotunk, csevegtünk, tréfáltunk. Hamar elmult az idő.

Jöjjön, nézze mily boldog az

ELVIRA.

A második levél vétele után egy pár napra rá magam tettem látogatást Elviráknál. És nagyon bálumban, mikor Elvirát irószaltala elől találtam ép akkor, mikor névjegyére az én számomra, sírű könyök közt, megtört lélekkel a következő soro kat írta:

„Gyakran ártatlanul enyél a rózsák és liliumok közül egy-egy öröm felénk, hanem a szenvedély és bűn hátul lappanganak, hogy elfojtsák s megrontsák édenünket!”

Elvira szagatott hangon, zokogással megériette velem, hogy a szép Rui ur főrobbának tájaja a mama csökját, mint az Elvirát.

Azóta szégyenke addig haldoklott, míg a helybeli hír hírül nem hozta, hogy a város csalogánya — meghalt.

(Jáz történet)

Jff. Jung Ferenc.

— **„Gondzó”** szépirodalmi hitelap 5-ik számát vették. Felelős szerkesztő: Mártonffy Frigyes. Előzetési ára: egész évre 6 frt. — Egyes száma ára: 15 kr. Az előzetési pénzek Székely Aladar könyvkiadóhivatalába, Budapest, dob-utca 14. szám küldendők.

— **Megyel hírek.** Bárkányi István, szegedi adóhivatali gyakornok a z o m b o r i kir. adóhivatalhoz VI. oszt. adótitészt nevezették ki. — A zombori jóságigazgatóság már e napokban Szegedre távozik. Ellenben a számvényes a f. évben Zomborban maradt csak december vége felé fog átköltözni ugyanoda. A számvényes közli Filep György Mármaros-Sziget helyezettét át, Városv Lázló pedig a folyó ügyek vitelére a zombori adóhivatalhoz lett beosztva.

— Folyó hó 10-én esti fél hat órakor Hamaközi János csopanal illetékes rab, Gyarmath Pál adai illetékes és Zumbera Márton szanisáni illetékes rabok a megyei fogházhoz megszótkok. — Szabadkán az újonan építendő szinagoga céljára, Geiger Adólt földhítkos és Szabadka város bizottságának tagja, egy igen nagy telket adományozott — Szabadkán Karvay Pál városi mérnök folyó hó 12-én este a kocsis besés hajléasa folytán a kocsiból kiesett és egyé labát kette törté. — Ujvidéken Balla Imre arszéki únök é h 13-án 46 éves korában szívérűdes következtében elhunyt. — Tjvideken Fehérvay Verona vége esélet okt. 14-én a hajóállomásról a Dunába ugrott, azonban, az ép ott szolgálatban levő rendőr nyomban kifogta. — Zentán h 9-én délután igen kevés eső és gyenge egyzseri égzorérűes közben a villám lengett és Hagymási Péter, tanyáján szanagotca Almasi János szolgalegényt agyonütötte. — A z a d a i földműves lakók növekedésének száma ezidég csak 8, pedig az oktatás már november 5-én kezdetét veszi.

Patkószögek.

Igaz habona. Egy társaságban kérdő nemeg valaki, ha vajon csakugyan szerencsétlenül jelent-e az, ha az asztalnál tizenhárom esznek. „Mindén bizonyjal — felelt egy nagy evő — de csakis azon esetben, ha csupán tizenkettő száma van főzve.

A z orvos szobájában. For: „Mit hogy Isteben boldogult feleségem kezelést megérissem? Meggyógyította az ura feleségemet?”

Orvos: Nem.

Pór: Hát megölöte őt?

Orvos: Ostobaság!

Pór: Nos hát! miért akar tölem fizetni?

Puff! Egy híres állentő épen Amerikában tett utolsó adást az halgatások, nagy komolyan beszélte, hogy New-Yorkban él egy férfi a ki a kakas kukorokolatot új termézetesen tudja utánozni, hogy magát a napot is meg-alajta. Vez, és az éjelkor feljön, ha ő néhányszor elukorkolja magát.

Felesleges. Urnő (a szakácsnőhöz): De Lizi, mi jut eszébe magának, m-ast délelőtti 10 órakor labvizet veni?

Szakácsnő: Hát, tudja nagyságos asszony, le akarom magamat, ma fotografíroztatni!

Csarnok.

A leányok a régi jó időkben.

Érdekes adatokat közöl egy németországi lap a fiatal leányok helyzetéről a mult században, melyet egy braunschweigi nemes asszonynak leányához írott jó tanácsaival illusztrál.

Ebből az érdekes íratból kivesszük mutatól a következőket: „Kedves leányaim, legyetek istenfélők, imádkozzatok és járjatok sokat a templomba. Ha ott vagytok, a papa nézettek mindig és ne bálmuljatok az emberek szemé közé. Ha a templomban nem mehetek, olvassatok nyugalmasan a szent könyveket, de más átkozott, istentelen iratokat el ne olvassatok, mert azok rossz gondolatok támasztanak. Ha barátóiteknek vagytok, viseljétek magatokat tisztességesen, finomul. Ha fiatal emberek is vannak a társaságban, a világról ne nézettek rájuk, hanem szeméiket süssetek le és kezeiket szépen tartásdát magatok előtt. Ha fiatal emberek megszólítanak benneteket, csak röviden feleljétek: „Igen” vagy „Nem”. Ha asztalnál ültek, egyenesen üljétek, lábaitokat ki ne nyujtsátok. Vendégségben sokat ne egyetek, hogy szebben tarthassátok magatokat; mielött elmentek, jóllakhattok otthon. Ha táncra szólít valaki benneteket, erényesen és lassan lépjétek és szép bókokat csináljatok. Ha valami fiatal ember szerelemről beszél nektek, csak azt feleljétek: „Nincs szükségem az ilyen fecsegésre, mindegy nekem akár szeret, akár nem.” Ha pedig akkor sem hagyja abba, azt mondjátok: „Azt hiszi, hogy bolond vagyok, menjen innen minden szentek nevében.” Ha fiatal emberek erővel táncra akarnak vinni, azt mondjátok: „Szemtelen ökrök, mit akartok velem?” Mennyasszonyi állapotokban vőlegényekkel mások előtt ne beszéljétek a ha ő közeledek, csak azt mondjátok: „Haggyon engem békében, szégyelje magát.”

Ilyen illemszabályok mellett nem lehetett valami kellemes dolog udvarlónak lenni, de fiatal leányoknak még kevésbé — azokban a híres régi jó időkben!

R. H.

Törvényeszkéi csarnok.

Halálos ítéletet hozott okt. 22 é n a kir. kuria III. ültetőségének Csemeghi Károly elnöklöle alatt. Sebestyén Mátyás s testvére Ferenc mult évi november hó 30-án este átjokant, állítólag azért, mert lakásuk ablakán gyalázó szavakat kiáltott be, botokkal megtámadták és felhóltá verték, azutan az eszméletlen embert anyjuk Sebestyén Józsefnek szül. Varga Kozá segélyével egy közeli árokba hurcolták s ott hagyták.

Kesőbb a fiuk egyike Mátyás elment nagytájjához Varga Pálhoz, akitől ásót kért s visszamenő oda, ahol apja feküdt, ezt az ásóval kétszer egy fejbé ütötte, hogy az öreg rögtön szörnyet halt.

A s z a b a d k a i törvényeszkéi Sebestyén Mátyást a gyilkosság büntette alól fölmentette ugyan, de szándékos emberölés büntetettben mondotta ki bünyösek és életfogytiglani fegházbüntetésre, decsért Ferencet pedig a btk. 69. § ának b) pontja szerint 6 évi fegházra és 8 évi hivatalvesztésre ítélte.

A kir. tábla helyben hagyta a törvényeszkéi ítéletét, de a kir. kuria okt. 22-én délelőtt azt megváltoztatta, a mennyiben Sebestyén Mátyást köél állati halálra ítélte. Sebestyén Ferencet pedig gyl. osági kísérlet büntetettben mondotta ki bünyösek és 15 évi fegházra és 10 évi hivatalvesztésre ítélte.

Közgazdaság.

A francia borászatról.

A francia borokban dicsérik, hogy a maga minőségében minden fajtája örökké egyforma; hogy ha valamely fajta bor valakinek tetszik; abból évről évre minden megkívánt mennyiséget kaphat, holott minálunk ugyólván egyik hordó tartalma sem egyezik a másikéval.

A francia bor emez egyöntetűségének két oldala van: lehet dicsérni, de nem kevesebb joggal kárthatózni is. Dicsérni való, mert a forgalmat könnyebbíti és a francziák izlését határozott irányban neveli, szoktatja, úgy hogy idegen származású és izli borokkal semmiképpen sem barátkozik meg. De másrésről kárthatózkod, mert itt a mi puritán felfogásunk szerint már nem természetes borral, hanem gyári készítménnyel van dolgunk. Franciaországban épúgy megvan a különböző éghajlat, talaj, időjárás szölfajta sat. és az ezekből eredő bor-különbőség, mint minden bort-rmelő országban, megvan ott is a minőség változatosága mint másutt, de a közhasználati mindennapi italnak szánt bor a „vin ordinaire” csekély különbséggel mégis országsszerre mindig és mindenütt ugyanaz, mert a francia borkezelő, az ott kívánt mérték szerint cukrozta, szeszeli, festi, deríti, gipszezi, egymással összebuzza vagy keveri, sőt szárított szölből és vízből készíti is a bort.

Ösmerkedünk meg e miveletekkel, melyek Franciaországban hatóságilag meg vannak engedve.

1. A bor cukortartalmának emelése. A savanyu musthoz, a sav tömptására először vizet töltenek s azután vagy a szölböczukrot, vagy a közönségesen használt fehér cukrot adják hozzá a kívántató mennyiségben.)

A szölböczukor 60 a legjobb esetben 70%, tényleges cukrot tartalmaz, a többi része víz és más anyag, a bornak telibb-olajos izt ad, de tartósságát veszélyezteti. A süvegczukor oldósba kerül, mert egészen cukor és épen olyan cukorkezeléské alakul át mint a milyen a szölböben eredetileg volt.

2. A szeszhozzáadás. Szállításra szánt jobb minőségű, fehér vagy veres borokhoz 12—13% kognakot adnak, így a bor izét, színt megtartja, ha melegebb földrésze kúldik is. Gyenge borokba kognakot vagy közönséges raffinált spirítust töltenek a szokott mértékig.

*) Ez eljárást gallózsának nevezik Gallról, ki először ajánlotta.

3. A bor festése. Franciaországban a bort széltiben főzik, erre a czipra szolgál a fekete mályvavirág és a bodzabogyó leve, az ég tőz cukor és a fekete spanyol bor. Ez utóbbit a száritott szőlőből és vízből készült borral össze is huzzák.

4. A bor derítése. Kereskedésben ez czipra az enotomant árujék, mely állítólag törökmagyvakból készül, ez fehér boroknál használják. Vörös borok derítésére a következő eljárás van szokásban: 225 literre hat tojás fehérjét adnak, ezt előbb egy liter vízzel, a melyben 60—75 gram konyhasó van feloldva feleresztik, habbá verik és aztán a borhoz öntik, erre a bort jól összerázzák és 12—15 napi nyugvás után lefejtik. Márczius, április, augusztus és szeptember hónapokban a bor utóerjedni szokott s azért ekkor nem derítenek.

5. A gipszésés. Czipja a bor savtartalmá túlságának elmentése és a szint élénkítése. A gipszésés kétféleképen hajtják végre: vagy szűretkor a forratlan mustba vagy a seprőről lefejtett borba tesznek 1—1 1/2 liter gipsport. Ez az egészségre károsnak van elősmerve és hatóságilag ki van mondva, hogy ha az ilyen borban képződött kálszulfát mennyisége egy liter borban két grammal többet tesz, a bor hamisítottnak tekintetik.

6. A borok összehuzása, keverése. Az első vagyis finom fajta borokat, melyeket „grand cru” néven neveznek: rendszerint természetes eredetiségükben rendszák, tisztán és helyesen kezelik, más borokkal össze nem keverik, tehát úgy kezelik, mint nálunk; hanem a közhasználatra szánt bort úgy zavarják, huzzák össze a mint ott szokták. A „vin ordinaire” az egész országban egyforma. Párisban 18 ezernél több borkereskedő van, de a kivánt egynevé bor mindgyiknél egyforma.

7. A száritott szőlőből készült bor. A filoxszéra pusztításai után Franciaországban saját szükségletére nem terem elegendő közönséges bora, a külföldről impórtált pedig sokba kerül; módott kerestek tehát e bajon segíteni és azt megis találták. Török-, Görög- és Spanyolországból száritott szőlőt szállít és abból készít bort. Egy méterháza száritott szőlőre, három hectoliter langos vizet öntnek, az erjedés 10—13 napig tart, akkor kinyomják, kipréselik. Ez magában a borra alig emlékeztető folyadék, de összehuzás, szesz és cukor hozzáadása után közönséges bor lesz.

A szőlő száritásánál Török és Görög országban nem oly tisztán járnak el, mint az kívánatos volna. Ugyanis a száritó szűret marhaviázettel locsolják, hogy a kiterített szőlő hamarabb száradjon. Tudva van, hogy a vizeliet rövid idő múlva bomláni indul és szénasava ammoniakot fejleszt, mely a szőlő héját összehuzgorítja, gyengíti és így a vízrekesz hamarabb elpárolognak. Malagában Spanyolországban tisztán járnak el a száritás körül, mert ott üvegfedes pajtákban száritják a tőkéről lemetzett fűrtöket.

Hogy az elmondott eljárások közül, mi érdemi meg a nálunk való meghonosítást és mi nem: az vita tárgya lehet. De annyit bátran ki lehet mondani, hogy az efféle manipulációk, bár némelyek által jó indulatú, de a körülmények nem nem gondolásával — ajánlatnak; nem kisbirtokoknak valók. Miért nem? a fent írtak világosan mutatják.

T. K.

Nyilt tér.*

Naponta frissen készült prima

Élesztőt

legjobb minőségűt, küld megrendelésre minden póstál vagy vasutállomásra bérmentve legutányosabb ár mellett a

Szegedi első élesztő gyár
Szegeden.

U. i. Valódi szesz és elsőrendű élesztőt keszekülnk.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a

Heti napltár.

27	Hétfő	Szabina szűz	Haldott óráda
28	Kedd	Simon és Júda ap	Haldott óráda
29	Szerda	Zenób és Zenobia	Haldott óráda
30	Csütörtök	Kolozsá	Haldott óráda
1	Péntek	Parisk	3. 9 óra 63 perczkor
2	Szombat	Mindzsent napja	reggel
3	Vasárnap	Jusztin	

Üzleti tudósítás.

Baján, 1884 október 22.

Buza új	7.10
Zab	5.60
Arpa	5.60
Rozs	6.30
Kukoricza új	4.20
Köles	5.50
Bab új	8.75

Az árak 100 kilogr. után.

AZ ELSŐ CS. KIR.

DUNAGÖZHAJÓZÁSI TÁRSULAT
MENETRENDEJE.

Érvényes 1884. okt. 16 től (továbbiutokétség)
Bajáról Budapestre: naponta készer 4 u. 2 ó. és 4 óra 55 perczkor, ez utóbli Dombornai éjélez, honnan reg. 5 órakor folytatja útját.
Bajáról Mohácsra: naponta készer, délután 2 óra 45 perczkor és este 6 ó. 35 perczkor.
Bajáról Újvidékre: naponta délután 2 óra 45 perczkor.
Bajáról Belgrádra: hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken és szombaton, délután 2 óra 45 perczkor.

Felolós szerkesztő:
C SERBA FERENC.

6623. sz.
tk. 1884.

Árverési hirdemény!

A bajai kir. járásbírósg mint teleklönyvi hatóság részéről **Kornis Lipót** bajai lakos végrehajató kérelme folytán, **Raics Gergely** garai lakos végrehajást szenedett elleni végrehajást ügyében a végrehajási árverés 75 frt töké követelés és ennek 1881. évi augusztus hó 21-ik napjától járó 6% kamatai 18 frt 90 kr végrehajási már megállapított, valamint 11 frt 40 kr jelenlegi és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. évi LX. t. cz. 144. és 146. §-ai értelmében a szabaddai kir. törvénysszék területén lévő Garu Löszög 492. számú tjkból az oltani 1768. sz. tjkbe átvitt és jelenleg Klenauz János és neje Rutter Schmidt Rozália nevéll álló A. I. 527. hr. 785. ó. i. sz. 400 frta becsült ház és hozzá tartozó 576 ööl beltelekre, — úgy a garai 892. számú tjkból az ottani 1685. sz. tjkbe átvitt és jelenleg Kubatov Iván (Lázár fia) nevéll álló A. I. 15—28 sz. a. 1/4 teleklöld és utánajáró legelő illetményből Raics Gergelyt megillett 1010 frta becsült felejtalekra, végre a garai 492. számú tjkben foglalt Raics András nevéll álló A. I. 794/b hr. számú 66 frta becsült szőlőre ezenel elrendeltetik, és annak Gara község házánál le ndő megtartására haráridőül **1884. évi december hó 30 ik napjának délelőtti 10 órája** kitűzetik, mely alkalommal a jelzett ingatlanok a kikialtási áron alol is eladatni fognak.

Kikialtási ár a fennebb kitett becsár. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-kát készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezehez letenni.

A kir. jbrósg mint tkkvi hatóság. Baján, 1884. októberhó 4.

Rác.
kir. járásbíró.

Árverési hirdemény.

A bajai kir. járásbírósg mint tkkvi hatóság részéről **Riesz Antal** csávolyi lakos végrehajató kérelme folytán **Sztánkó József** felsz.-sz.-iváni lakos lakos végrehajást szenedett elleni végrehajást ügyében, a végrehajási árverés 200 frt töké követelés, ennek 1883. évi januárhó 11-ik napjától járó 6% kamatai 36 frt 40 kr végrehajási már megállapított, valamint 8 frt 90 kr jelenlegi és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t. cz. 144. és 146. §-a értelmében a szabaddai kir. törvénysszék területén lévő Felső-Szt.-Iván község 832 számú tjkben foglalt A. I. 1—6. sz. alatti 1/4 földhöl Sztánkó Józseft megillett 940 frta becsült 1/4 telekre — úgy a felső-szt.-iván 833. sz. tjkben A. I. 5—8 hr. szintén Sztánkó József nevéll álló 940 frta becsült 1/4 telek földre ezenel elrendeltetik, és annak Felső-Szent-Iván község házánál leendő megtartására haráridőül **1884. évi decemberhó 17 ik napjának délelőtti 10 órája** kitűzetik, mely alkalommal a jelzett ingatlanok a kikialtási áron alol is eladatni fog

Kikialtási ár a fennebb kitett becsár Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% százalékát készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezehez letenni.

A kir. jbrósg mint tkkvi hatóság. Baján, 1884. évi szept. hó 18.

Rác.
kir. járásbíró.

5642. sz.
tk. 1884.

Árverési hirdemény.

A bajai kir. járásbírósg mint teleklönyvi hatóság részéről a **bajai takarékpénztár** végrehajató kérelme folytán **Rutterschmidt János, Rutterschmidt Alajos József** bajai, és **Fábian Rutterschmidt Anna** dunaföldvári lakosok végrehajást szenedett elleni végrehajásti ügyében a végrehajási árverés 750 frt töké követelés és 1883. évi augusztus hó 2-ik napjától járó 6% kamatai 2% üzletidj 28 frt 35 kr végrehajási már megállapított, valamint 12 frt 50 kr jelenlegi és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t. cz. 144. és 146. §-a értelmében a szabaddai kir. törvénysszék területén lévő a bajai 1874. sz. tjkben foglalt id Rutterschmidt József 1/3, Rutterschmidt János 1/3, Rutterschmidt Alajos, ifj. Rutterschmidt József és Fábian Rutterschmidt Anna nevéll 1/3 részben álló A. II. 2003. hr. számú 1320 frta becsült egész ház és hozzátartozó 171 ööl beltelekre, úgy a bajai 2335. sz. tjkben foglalt felereszben Rutterschmidt József, másik felereszben Rutterschmidt Alajos, Rutterschmidt József és Fábian Rutterschmidt Anna nevéll álló A. I. 3591. hr. számú 1 hold 1418 ööl nagyságu 1048 frta becsült szőlőre, és A. I. 3611. hr. számú 952 ööl nagyságu 368 frta becsült szőlőre ezenel elrendeltetik, és annak a kebelbeli tkvi iroda helyiségében leendő megtartására haráridőül **1884-ik évi december hó 20-ik napjának délelőtti 3 órája** kitűzetik, mely alkalommal a jelzett ingatlanok a kikialtási áron alol is eladatni fognak.

Az ingatlanok a fent kitett vételben fognak kikialtattni. Árverezni kívánók tartoznak a kikialtási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezehez letenni.

A bajai kir. járásbírósg mint teleklönyvi hatóság. Baján, 1884 évi szeptember 30.

Rác.
kir. járásbíró.

6683. sz.
tk. 884.

Árverési hirdemény!

A bajai kir. jbrósg mint tkvi hatóság részéről **Brantigam János** rigyiczai lakos ellen a f. évi martius 29-én tartott árverésen megvett ingatlan vételárát be nem fizette, **Olaj Lajos** bajai lakos végrehajató kérelme folytán az újabb árverés az 1881. LX. t. cz. 185 § ához képest nevezettől 200 frt és járulékaiból álló követelése behajtásra végett, a Rigyicza községi 902. számú tjkben Brantigam János és neje született **Gunder Erzsébet** nevéll álló 1/4 teleklöld-részre ezenel elrendeltetik, és annak a Rigyicza község házánál leendő megtartására haráridőül **1884. évi novemberhó 18-ik napjának délelőtti 10 órája** kitűzetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan 1724 frt kikialtási áron alol is eladatni fog.

Kikialtási ár a fennebb kitett becsár. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezehez letenni.

A kir. járásbírósg mint teleklönyvi hatóság. Baján, 1884. évi szeptember hó 25.

Rác.
kir. járásbíró.

PAUL B.

fényképeszeti
M Ü T E R M E

(Baján, Haynald (Szerán)-utca 550. szám alatt) Bádány. folyó évi októberhó 22 én kezdte meg működését. Átvállal minden a fényképeszeti szakba vágó munkákat, ugymint:

Arcképeket a legkisebbtől kezdve életnagyságuig, (feketétt vagy színesen) finoman Chromo o-fényképeket, sőt meghalt egyénekről is hű fényképeszeti munkát készít. Készít továbbá másolatokat mindenféle olaj, pasztel, és Aquarell képekről, rajzokról, rézmetszetekről, szobrokról, domborművekről, stb. stb. pillanat (Moment) felvételekért.

Kis gyermekeket egy pillanat alatt LEFÉNYKÉPEZ. Építészeti, műpári tárgyak és tájkép felvételeket. Linographia, csoport-képek, arcképeket porcelánra, úgy tiszta és hű olajfestményeket, kívánatra fénykép után is keszesség mellett a legművészebb kivitelben.

Felvételek eszközöltetnek úgy tiszta mint borus időben.

Tisztelettel

P A U L B.

festő és fényképesz.

BAJÁN
csak a NEW-YORKI
Singer társulat vezérügynöke
Neidlinger G.
Által
Pollerman-féle házban
rendelhetők.
Más nevű varrógépkereskedőknek, helyben vagy máshol Magyarországon az eredeti Singer varrógépek ismételten sítas végett nem adának; másoktól a Singer név visszaélésével kereskedésbe hozott gépek csak utánzótté német vagy bécsi gyártmányok.

